

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНЦУТ НА ТАБАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	5 дин.
за пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 21. јануара 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врте
Преплату ваља слати удутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕГРАДА

На основу члана 26. закона о општинама, установљено је место још једног члана Суда, које се одмах има попунити.

Тако исто решено је и да се изврши накнадни избор других грађана на место: г.г. Николе Вулковића члана суда, Димитрија Ђирковића и Тод. Ј. Мијаиловића, одборника, Ђоке Николајевића — Хаџи и Милоша Обрковијевића, заменика, који су по члану 32. и 62. закона о општинама из показаних узрока ослобођени од кметске и одборничке дужности.

Према овоме општински Суд на основу одлуке општинскога одбора из седнице од 12. ов. мес. позива грађане вароши Београда да 28. Јануара т. г. дођу на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

и изврше избор:

- а) два члана Суда
- б) два одборника и
- в) два заменика — одборника.

Збор ће се држати по одељцима варошким а почеће у 8 часова из јутра.

Бирачи могу на зборна места долазити до 12 у подне и од 2 до 6 часова по подне, у које доба престаје пуштање гласача на биралиште.

Спискови бирачки изложени су у благајном одељењу општинскога Суда те их грађани могу разгледати све до дана избора.

Изборна места за овај збор биће:

- а) за **кварт варошки** — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).
- б.) за **кварт теразијски** — у теразијској м. школи (улица 2 јаблана);
- в.) за **кварт дорђолски** — у основној мушкој школи (душанова улица);
- г) за **кварт савамалски** — у основној мушкој школи (савска улица преко пута кварта);
- д.) за **кварт палилулски** — у основној мушкој школи (школска улица) и
- ђ.) за **кварт врачарски** — у осн. мушкој школи (пријенољска улица, спороћу вој-болнице).

Бирачки одбори објавиће се засебно.

Од стране Суда општине вароши Београда 17. Јануара 1890 год. АБр. 87.

ПОЗИВ ПОРЕСКОГ ОДБОРА

Порески одбор за варош Београд образовао се и отпочео свој рад, да распореди порез на грађанство за 1890. рач. годину.

На основу чл. 32-ог закона о непосредном порезу, позива се овдашње грађанство, да поднесе пореском одбору пријавне пореске листе до 31-ог ов. месеца.

Да би се пријам ових листа олакшао и убрзао наређује се, да сваки своју листу преда порезнику онога кварта у коме станује.

Свака пријавна листа треба да је снабдевена таксеном марком од 30 пара динарских. Оне ће се примати сваког дана од 8—12 пре и од 2—5 сати по подне.

Сваки грађанин треба за се да поднесе пријавну листу, коју ће тачно према своме имовном стању попунити.

За масе — пупилне и банкрутске — дужни су да учине пријаву њихови старатељи;

За оне, који нису овде, њихови пуномоћници;

За правне личности, — управници установа;

За жену или децу, — муж, односно отац.

Газде и мајстори одговарају за порез својих младих. С тога се на основу члана 56-ог поменутог закона позивају, да своје млађе: слуге, слушкиње, калфе и т. п. особено пријаве пореском одбору.

У чл. 36-том закона о непосредном порезу прописана је казна за оне, који се у остављеном року не би пореском одбору пријавили.

Уједно обраћа се пажња грађанству на законска наређења о *савесности* пријаве. Тешке су законске последице за оне, који не би истинито своје стање пријавили. А на случај, да се у истинитост нечије пријаве посумња, одбор је власан, да сам даје оцене о стању сваког таквог пријавника.

Тога ради умољава се грађанство, да својој дужности савесно одговори, како одбор не би био принуђен да према сумњивим пријавницима употреби право, које му прописи закона дају.

Да би се пријавне листе што тачније попуњавале, овде се, поред упута који је издао господин министар финансије 10-ог фебр. 1888 год. ПРбр. 2910, следеће објашњава:

1.) Трговци, занатлије и индустријалци, поред осталих облика пореза, плаћају још и порез на капитал уложен у радњу.

У чл. 49-ом закона о непосредном порезу прописује се, да за оцену величине капитала, који је у радњу уложен, важи извод из књига, које су уредно вођене и судом потврђене. С тога сваки, који плаћању овог пореза подлежи; треба да уз пријавну листу поднесе потврђени извод из својих књига, као доказ за величину свога капитала. Ко то не учини а одбор посумња у истинитост пријаве, тога ће се капитално стање у одбору оценити.

Као капитал рачуна се не само сопствени новац, већ и повучени кредит; па с тога нека сваки при стављању свога капитала има и ово у виду.

2.) И готовина, која се не улаже у радњу, нити се даје под интерес — порезује се по закону као капитал који је у радњу уложен. С тога сваки онај, коме се готовина затекла у каси, нека исту у дотичној рубрици пријавне листе тачно означи.

Као на све, тако и на овај облик пореза обратиће се одбору нарочита пажња.

3.) Апотекари плаћају не само порез на капитал уложен у радњу, већ и на зараду — приход од радње, — по наређењу чл 51-ог закона о непосредном порезу. С тога се они позивају, да и свој приход од радње у пријавној листи назначе. А за доказ њиховог прихода може послужити потврђени извод из њихових прошлогодишњих књига, који треба уз пријаву да поднесу. Ово важи и за банкарне, мењаче, комисионаре, агенте и сензале.

4.) Они који би имали законског основа, да се плаћања ма каквог облика пореза ослободе, треба да се са тражењем и доказима пријаве пореском одбору.

Из седнице пореског одбора, 16. Јануара 1890 године, у Београду.

За председника пореског одбора
Члан Суда
Милан Банковић.

О УПОТРЕБЉИВОСТИ НАЂЕНЕ ВОДЕ

Извештај техничког пододбора за извршење новог водовода.

(Продужење)

И по његовом мишљењу, за извесне индустријске цели, могла би се желети нешто мекша вода; но према геолошком склопу београдске околине не можемо се надати, да ћемо наћи меке воде у поље већој количини. Тврдоћа нађене воде није међу тим довољан разлог, да се она одбаци, те да се усвоји речна вода. На против примерима доказивао је г. Смеркер, да се многе и веће и развијеније вароши европске служе много тврђом водом. Друге замерке нађеној води у Макишу не налази, пошто је гвожђевит и земљани укус воде на извору продазан, а садржина гвожђа у води није толика, да би она могла бити од приметне штете, било са гледишта хигијенског било са техничког.

У извештају своме од 11/VI. 1889. који се овде под 8.) прилаже, дао је г. Др. Леко, на основу својих анализа, оцену свију испитиваних вода, а за подземну воду из области Белих Вода каже: да одговара у главном условима, који се обично полажу за добре изворске и подземне воде, и да је беспрекорна пијаћа вода, ако се микроскопским и бактеоролошким испитивањем не би открили какви већи недостатци у њој.

За карактеристичан укус гвожђевитих вода, који се на макишкој води онажа, сам вели да се одмах губи, и према томе вероватно је, да га је лако простим средствима поправити. Што се пак тиче недовољне свежине у укусу те воде, који је на извору примећен, он долази по свој прилици од недостатка слободне углене киселине; међу тим код подземних вода ове обично нема, па се оне опет препоручују као добре и укусне

воде за пиће, тим пре ако имају у већој количини бикарбонних соли (које при разлагању ослобађају углену киселину), а такав је случај нарочито и код макишке подземне воде.

У осталом и сам г. Леко признаје, кад се у макишкој води изгуби укус на гвожђе, да је онда пријатна за пиће.

Односно бистрине макишке воде, узimate из разних избушених руна, г. Леко им исту потврђује, но вели да се те воде на скоро ма и најмање замуће. Даље вели да тај талог, који је код где којих проба толико незнатан, да се једва онажа, опет смета, те вода не може да се одржи кристално бистра, као н. пр. воде Топчидерске и са извора Репишта.

Овде не треба погрешно разумети, да макишке воде остају мутне. На против после краткога времена талог сасвим легне и воде су после тога постојано бистре.

Што макишка вода, услед веће садржине креча и магнезије, долази у ред „тешких“ вода, то и г. Леко тумачи геолошком природом околине београдске, па пошто су и све наше изворске воде такве, то се и она има сматрати као изворна вода за пиће.

На основу хемијске анализе воде из бунара, са којим је у Макишу чињен квантитативни покушај, извршене од стране минхенског завода за испитивање животних средстава, извештајем својим од 2. (14) VI. 1889. год. поднео је стационна тамошњег хигијенског института, чувени Др. М. Петенхофер, своје мишљење о употребљивости те воде.

Извештај тај прилажемо овде под 9.), а из истога следује, да вода та може да се употреби и за пиће пза остале потребе.

Најзад на основу свију извршених хемијских анализа, као и на основу сопствених бактеоролошких анализа, поднео је 23. VI. 1889. год. и професор хигијене и судске медицине на нашој Великој Школи, Др. Милан Јовановић Батут, своје мишљење о употребљивости макишке подземне воде.

Тај извештај прилажемо овде под 10).

Према томе г. Јовановић налази, да је подземна вода из области Белих вода:

- 1). Стадне температуре, која лежи испод највеће дозвољене границе;
- 2). Да јој је изглед леп и пријатан;
- 3). Да јој је укус као и код воде са извора Беле Воде и да садржина гвожђа није велика;
- 4). Да хемијске анализе могу да нас задовоље;
- 5). Да је тврдоћа те воде са хигијенског гледишта дозвољена, и
- 6). Да се „по бактеоролошкој анализи може рећи, да су те воде чисте — а то је управо најважније.“

При свем том, пошто је бактеоролошка анализа воде из рупе XII. испала неповољна; г. Јовановић не може да даде своје одсудно мишљење о томе, да се према досадашњим резултатима усвоји макишка подземна вода; те предлаже да се претходно изврши јоште читав низ хемијских и бактеоролошких анализа, а обраћа пажњу и на начин изоласања подземне воде од горње предлажући, и само дрвцање Макиша.

*

Ако узмемо средње вредности из свију извршених хемијских анализа од разних вода, које би се могле узети у претрес, па их поређамо у таблицу, моћи ћемо их међусобно у сравнење узети. Таква таблица налази се у прилогу под 11). а у истој су садржани и резултати бактеоролошких анализа.

При томе, при сравнењу средњих вредности хемијских анализа макишке подземне воде, нису узете у обзир анализе воде из руна II, III, IV и V — пошто су оне напуштене, јер се налазе далеко у Макишу, а и садрже много већу количину оксида алуминије и гвожђа, но вода из осталих избушених руна.

Међу тим узета је у обзир вода из 14 руна (и то бр. I-a VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XVI, XVII, XVIII, и XXIII), које све леже ближе извору Беле Воде, а од којих је г. Леко извршио свега 18 анализа.

Као што се из те таблице види, хемијска анализа чесмених и изворских вода, подземне воде из мокролушке долине и подземне воде у Макишу, показује сасвим незнатне разлике, а све су те воде чисте и добре, нити садрже каквих недовољних и по здравље штетних састојака. Пошто међу тим једино подземна вода из Макиша може да даде сву потребну количину, то она и заслужује првенство међу свима испитиваним водама.

Вода макишка, по физичким, хемијским и бактеоролошким особинама својим, може се сматрати као беспрекорна вода за пиће — па дакле и за осталу потребу.

Мане те воде нису такве и толике, да би било оправдано исту одбацити, а усвојити речну воду, било саму било у кочбинацијама са изворском и садањом чесменском водом за пиће.

Упуштајући се подробније у претресање тих мана, можемо да наведемо пре свега, да у хемијском погледу постоји сасвим незнатна разлика између воде са данашњих наших чесама и поменутих подземне воде из Макиша.

Чесмене воде имају у средњој вредности 4 мгр. хлора у 1 литру воде, а макишка 20 мгр., дакле за 16 мгр. више. Међу тим ни количина хлора у макишкој води не прелази обично дозвољену меру, а сем тога садржина хлора могла би у води да буде опасна и недозвољена, када би она долазила услед биолошких процеса, што међу тим овде није случај, јер у води нема трагова трулих или трулежу подложних органских материја.

Што се тиче сувог остатка он поглавито долази од креча и магнезије, а у томе погледу средње вредности из хемијских анализа чесмених вода и подземне воде у Макишу овако се односе:

	ИМА КРЕЧА	МАГНЕЗИЈЕ
у чесменим водама	0,100	0,054 гр. у 1 л.
„ подз. води у Макишу	0,156	0,064 „ „ „
дакле у послед. има више	0,056	0,010 „ „ „

Ова већа количина креча и магнезије причињава већу тврдоћу макишке воде према чесменој. Као што смо већ више пута поменули, та тврдоћа није толика, да би вода била неупотребљива, а то тврде и сви упитани стручњаци. Садржина креча и магнезије у макишкој води не прелази ни обично дозвољене границе за то. Сем тога такви стојаци у води која се није нису ни најмање штетни. Тако н. пр. и директор берлинског водовода г. Гил вели: „Није јоште доказано, да је штетно утицала на здравље вода, која по својој природи садржи доста креча.“ Кад се креч у води не налази у виду хлоркалцијума, већ као карбонат и бикарбонат — као што је и у свима нашим водама — онда он не само да није штетан по здравље, већ и у извесној мери доприноси и пријатном укусу воде.

Што се укупне тежине воде тиче, ту нас могу умирити податци о употребљеној води по другим европским варошима. Тако док макишка вода има средњу укупну тврдоћу од 23 немачка ступња, докле се у Берлину по Фишеру употребљује за пиће вода и до 60°, а у Магдебургу и до 70°, и то без икаквог штетног утицаја по здравље. У Енглеској многе вароши где су санитарске прилике сасвим повољне, троше воду са 30° тврдоће и више. У Марсељу чувена је као добра вода са „Ружиног извора“ (Source des Roses), која има 24,4° — а троши се и вода са 39° тврдоће. У Паризу сматра се као најздравија и најпријатнија вода из водовода Аркељског, која има од прилике исту тврдоћу као и наша подземна вода.

Тврдоћа воде, ако није од значаја са чисто здравственог гледишта, у толико је важнија са погледом на употребу њену за прање и за извесне индустријске цели.

На сваки ступањ тврдоће троши се при прању по 120 мгр. сапуна на литар воде.

Ако узмемо у сравњење савску и подземну макишку воду, налазимо разлику од 14 $\frac{1}{2}$ °, што одговара већем потрошку сапуна од 1,74 гр. на 1 литар или на сваки кубни метар (20 ак.) воде, који се за прање ладном водом потроши, по 1,74 кгр. сапуна. На сваку воду од 2 акова долази дакле на 17 и по декаграма сапуна, а то не чини више од 6—8 кгр. сапуна просечно на сваку кућу годишње, или месечно $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ кгр.

Ма да је ово толико незнатан вишак, да није вредно о њему говорити, ипак у ствари неће ни толики потрошак бити потребан; јер тврдоћа макишке воде, која поглавито долази од карбоната и бикарбоната калцијума и магнезијума, при кувању знатно се смањује, а ово смањивање може да се подпомогне и додавањем одговарајуће количине калцијум-хидрата (гашеног креча).

Тврда је вода поглавито штетна за парне котлове, јер при кувању и испаравању, у истима образује камен у котлу (Kesselstein), од којег се ухвати кора на дуваре котла и по цевима у истоме. Услед тога проузрокује се при раду нешто већи потрошак горива, а и котлови се брже кваре. Међу тим, данашња техника у стању је да у великој мери томе злу доскочи, како самом конструкцијом котлова, тако и употребом

извесних средстава, која нам технологија пружа, а којима можемо и тешку воду да учинимо употребљивом, без осетно већих трошкова и штете за котлове. Најзад Београд сам није за сада никаква индустријска варош, а и ако се индустрија буде развила, њој ће бити природно место испод Београда на Дунаву, камо ће се она из санитарских обзира у интересу београдског становништва мрвати упути.

Даља једна мана која се истиче код подземне воде из области Белих вода, то је земљано минерални укус, који се осећа на месту црпљења воде из бушених рупа. Тај укус губи се чим вода и најмање постоји, тако да се неће осећати ни у резервоару ни у водоводним цевима. Он може да долази од оксида алуминије и гвожђа, а тих састојака има просечно у макишкој води 5 мгр. у 1 литру, докле их у нашим чесменим водама има преко 7. Хемијска анализа воде са Чукур чесме, којој нико у Београду не налази мане, показује 12 мгр. оксида алуминије и гвожђа, а толика количина не налази се ни у једној води из бушених рупа у Макишу, које се у обзир узимају; те према томе доказује се да то не може да буде узрок да вода поменутих укус задржи.

Што се самога гвожђа тиче које се у води налази, пошто ово за пиће није ниуколико штетно, а и укус који у макишкој води причињава одмах се губи, па може веома лако и да се ваздухом оксидише и сталожни; могло би исто само за извесну индустријску потребу, као и за прање кошуља, да буде од штетног утицаја, кад би се у већој количини у води налазило. У таквом случају оно би причињавало и тешкоће при садржавању водоводних цеву, јер потпомаже развитаке извесних алги.

Према закључцима фармацеутског конгреса, држаног у Берлину, 1885. г. у 1 литру воде не треба да има више од 3 мгр. оксида гвожђа, докле у макишкој води, према извршеној хемијској анализи, има само $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{4}$ те количине.

Ни са те стране дакле не може се макишкој подземној води ништа замерити, о чему ћемо се јоште боље уверити, ако се сетимо, да многе европске вароши у својим водоводима употребљују подземну воду са много више гвожђевићких састојака. Раније већ једном поменули смо подземну воду употребљену за водовод у Лајпцигу, која је много више оксида гвожђа садржавала, па је ипак усвојена, пошто су вештачким путем успели, да сведу садржину истога на $\frac{1}{2}$ — 1 мгр. у 1 литру воде, а то већ сматрају као особито повољно. Па и код нас, ако буде потребе, простим средствима моћи ћемо садржину оксида гвожђа редуковати, а сем тога и техничке тешкоће при садржавању водовода могу лако да се избегну.

Највећа је незгода према досадањим квалитативним испитивањима макишке подземне воде та, што је бактеоролошка анализа воде из рупе XII неповољно испала, а то је н. г. Јовановићу дало повода, да за сада не може одсудно за ту воду да се реши, а иначе би је сасвим одушевљено препоручно, као што је сам признао.

Међу тим, ми смо мишљења да и та бактеоролошка анализа не говори противу наше воде.

То држимо с тога, што у подземној води у Макишу нема никаквих трулих или трулежу подложних органских материја, које би могле потпомагати останаку и развитаку штетних микрорганизма, нити такве материје могу да прођу озго кроз постојећи дебело слој компактне и непробојне уме. У опште науком је данас доказано, да у земљи која се не налази у сасвим растреситом стању, само до дубине од 4 метра могу да наступе услови повољни за останаку штетних бактерија, док на већој дубини и у сабијеној земљи таквих услова нема. Према томе, за сваку изворску или подземну воду, која показује сталну температуру, што сведочи да долази из дубине на којој промене спољне температуре више не утичу, може се унапред казати, да не садржи никаквих штетних клица органских.

Сем тога, у нашем специјалном случају, пошто је једна бактеоролошка анализа (проба узета из рупе I-ва) испала веома повољно а друга (проба узета из бунара XII за време црпљења за квантитативни покушај) доста неповољно, мора се закључити, да је при узимању за последњу пробу, вода била загађена горњом барском водом. И донеста то се може и доказати, јер од обложних цеву, које су за бунар набављене, један је комад приспео дефектан, те га технички одбор није могао примити. Услед тога, при спуштању бунара на потребну дубину, морала се око истога ископати руна, да би се и последња цев

могла сабити. При томе је дакле бунар са својим горњим отвором дошао испод нивоа горње барске воде, и остао је у томе положају, догод обложне цеви, нису издигнуте за висину спуштеног бакарног филтра, а то је трајало скоро 10 дана. Сем тога, при спуштању и накнадном издизању обложних цеви, земља око тих цеви морала се раздрмати, а поврх свега услед јаког и непрекидног приљења воде за читавих 6 недеља дана, морала се она оздо у извесној мери и оронити, тако да је по свој прилици и споља око обложних цеви створила се ма и најмања комуникација између горње барске воде са приљеном водом из бунара.

На тај начин уверили смо се, да истакнуте мане подземној макишкој води нису од пресуног значаја, те дакле да можемо њену каквоћу као несумњиво добру обележити. Сем тога од трију вода, које се могу за будући водовод узети у обзир, изворске нема у довољној количини, а речна са хигијенског гледишта не може да се препоручи; те се према томе питање само по себи решава у корист подземне воде, које има у толикој количини да може да подмири све потребе београдског становништва и сада и за у будуће.

Па и поред овако јасне ствари у питању о макишкој води, а да би одузели ма и најмање основаности прекорима, ма од куда и ма из којих побуда они долазили; сматрали смо за корисно и потребно да прибавимо јоште и дефинитивно стручно мишљење каквог уваженог европског хигијеншара.

С тога је председник потписаног техничког одбора нарочитим писмом од 29. јуна 1889. старешини минхенског хигијенског института Др. Максиму Петенкоферу опширно саопштио резултате квалитативног испитивања и навео све што се замера и што се може замерити макишкој подземној води, а умолно га је, да нам даде савета и одговора у питању које нас занима.

Поменути стручњак, који се сматра као отац данашње хигијене, по ванредној љубавности својој, одговорио нам је одмах 7¹⁹ VII 1889. год. својеручним писмом, које ми због његове важности овде у целини саопштавамо.

Ово гласи:

„Минхен 19. јула 1889. год.

„Ваше високородије!“

„У Вашем веома штованом писму од 11. јула (29. јуна) 1889. постављате питања:

1. Да ли је, према наведеним београдским приликама, упућено и корисно, да се дозволи грађење комбинованог система водовода (са водом за пиће са већ употребљених извора и водом из Саве за друге потребе), и

2., Да ли су замерке, које се чине макишкој подземној води, од таквог значаја, да она не може са чистом савести да се препоручи за будући водовод.

„На 1.

„Сем тога, што комбиновани систем, деобом у засебни водовод за пићају и други за воду за остале потребе, знатно повећава трошкове, говоре противу истога и разни други разлози.

„Најглавнији је разлог, што од воде за обичну потребу, са обзиром на шкодљивост по здравље у опште и са обзиром на патогене микроорганизме посебно, са хигијенског гледишта мора да се захтева исти ступањ чистоте, као и од воде за пиће. Ако се патос какве собе пере нечистом водом, онда може да се инфицира и сам патос а и подбој његов (испуна између патоса и таванице доњег сирата или подлоге). На тај начин могу при сушењу да пређу инфекцијозне материје у собни ваздух, у виду прашине. Та се прашина свуда наслаже, те може на предметима, који дају храну микроорганизмима, толико да се умноже, да на различит начин доспевају до човека у већој количини, по што може да их у 1—2 литара воде, колико човек дневно пије, јер он за 24 сата удисне на 9000 литара ваздуха.

„Ако у употребљеној води има ма какве нечистоће, онда ће од ове, при сваком прању у кући, понешто заостати и све ће се више гомилати, у пркос највећој брзи за обдржавање чистоте.

„Сем тога, где год поред водовода са водом за обичну потребу постоји нарочити водовод за потребу пића не може да се спречи да се и прво поменуто вода не пије. У Швајцарској у Цириху, где такав комбиновани систем постоји, пре неколико година владала је епидемија тифуса, па се то приписивало томе, што су људи често пили воду из водовода за обичне потребе.

„С тога, што се тиче чистоте т. ј. нешкодљивости воде мора да се поставе исти захтеви односно воде за обичну упо-

требу као и односно воде за пиће. А та вода сме да се разликује, од воде за пиће само по некојим физичким особинама, као н. пр. по температури и бистрини. Ако је вода за обичну употребу лети одвећ топла, а зими сувише хладна, онда можемо да се помогнемо разлађивањем у лето а грејањем зими, сем тога, ако је она мутна, мораће се филтровати (процедити); па онда таква вода може да се пије (ако по другим особинама својим није неупотребљива, ако је дакле иначе чиста).

„Са хигијенског гледишта не би се помало шта приметити противу тога, да се Београд снабде филтрованом савском или дунавском водом. Лондон спада међу најздравије вароши у свету, јер има само 20 од хиљаде укупног годишњег морталитета; па ипак је та циновска варош у главном снабдивена филтрованом водом из Темзе. Вода, која се доводи у филтре, узима се истина код Ричмонда више Лондона, по и више Ричмонда леже јоште многа места и фабрике са одвођењем у Темзу па ипак речна вода задржава нужни ступањ чистоте.

„И варош Берлин снабдева се водом из Шпуреа и из Тегелског језера, па се при томе добро осећа.

„Међу тим, грађење добрих филтара веома је скупоцна ствар и никако се не би могло оправдати, кад би која варош градила скупоцене инсталације са филтрима, а међу тим може да има на расположењу бистре изворске или подземне воде, за коју не треба никаквих филтара.

„На 2.

„Пошто извори, који на површину избијају и за Београд на расположењу стоје, ни из далека не могу да подмире варошку потребу у води; то је он пре свега упућен на обилну подземну воду из макишке равнице, ако иста има нужне особине.

„Хемијском анализа показује, да та вода има да се сматра као чиста вода из кречне формације и да спада у тако зване тврде воде.

„Водоводна комисија у Минхену, која је такођер била упућена на кречну формацију, поставила је у своје време као границу тврдоће воде за Минхен 18 немачких ступњева. Изворска вода из мангалске долине, која је најзад усвојена, има просечно 16 ступњева укупне а 5 сталне тврдоће.

„Подземна вода макишке долине има 23 ступња укупне а 9 сталне тврдоће.

„Према томе, београдска је вода јоште знатно тврђа од минхенске, међу тим то није у толикој мери, да би она због тога била неупотребљива.

„У Енглеској има вароши, које су снабдивене водом тврдоће од преко 30 немачких ступњева.

„Од поменуто 23 ступња тврдоће, стално је само 9. а 14 ступњева тврдоће могу да се отклоне кувањем или одговарајућим додатком хидрата креча.

„Кад би хтели да израчунамо, колико ће се више сапуна потрошити, при прању са београдском водом, према минхенској; онда би то у новцу тако мало извело, да нам нико за тај посао не би ни хвала рекао.

„Па и сопственици, парних котлова не могу показати много већи рачун, ако употребе воду тврдоће 23 уместо 18 ступњева.

„Бактериолошко испитивање макишке подземне воде показало је међу тим резултат, којим би се могла деца плашати.

„Проба из рупе I-а дала је у једном кубном сантиметру само 34 бактерије, а на против проба из рупе XII. дала их је 400.

„Међу тим, према најновијим истраживањима у лабораторији тајнога саветника професора Др. Коха у Берлину (види: О дезинфекцији бунара и садржини клица у подземној води. Од Др. Карла Френкла, приватног доцента и асистента хигијенског института у Берлину — Лист за хигијену. Издаје Кох и Флиге VI свеска, страна 23) пити оне 34 пити оних 400 поменутих бактерија долазе из подземне воде макишко равнице него су тек озго у исту дошле. Френкл је испитивао бунаре, који су копани у једном од најстаријих делова варошких у Берлину, и из којих је приљена вода вазда показивала велику множину бактерија. Но он је нашао, да те бактерије леже само у бунарским котловима, цевима и шмрковима; јер кад су ови делови бунара стерилисани или дезинфиковани, онда вода није садржавала никаквих микроорганизма. Такви стерилисани бунари давали су давима од клица сасвим слободну воду, а колоније ових тек су се поступно опет у истима насељавале. Френкл према томе завршује своју расправу (страна 55) следећим ре-

чима: „Доказано је, да је подземна вода и на местима, где се она налази непосредно испод јако опогањеног и од дугог времена озиданог и насељеног земљишта, од „бактерија слободна.“

„Београђани дакле не треба да се боје бактерија из макишке подземне воде.

„Исто се тако не плашим, да ће барска вода, која лежи изнад 10 метара дебелог слоја уме, моћи да опогани подземну воду испод тога слоја.

„Према томе, на оба питања, која су ми постављена, могу да дадем одречен одговор, те са обзиром на постојеће прилике да препоручим употребу макишке подземне воде, са претпоставком да вода нема непријатног земљаног укуса, који сте споменули, а који ће се лако моћи отклонити одговарајућим облагањем избушених рупа.

„Са изразом одличног високо-штовања.“

„ВАШЕГ ВИСОКОРОД. НАЈОДАНИЈИ“
Др. Макс од Петенкофер с. р.

*

Према таквом стању ствари, потписани данас слободно и отворено гласају пред Одбор општински, са предлогом да извоље решити:

„Да се за будући варошки водовод, једноставног система има употребити нађена подземна вода из области Белих Вода, за коју је предузетим испитивањем доказано, да је има у потребној количини за подмирење свију потреба, као и да је и чиста, добра и здрава.“

Те да тиме закључи први и најтежи корак при остварењу једне толико важне и жељно ишчекивање здравствене реформе.

*

Уједно, пошто је рок за израду пројекта, према нарочитом о томе закљученом уговору, зависан од решења самога питања о води; част нам је у прилогу под 12 одмах поднети и твчан програм за израду пројекта, са молбом да Одбор општински и њега извољи усвојити.

А чим се ово изврши, и програм се г. Смеркеру прописно саопштити, он ће бити дужан најдаље у року од 2 месеца дана да поднесе потпун детаљни пројекат за водовод, после чега ћемо у име Бога моћи приступити и пословима за само извршење водовода.

У Београду,

14. Јула 1889. год.

ТЕХНИЧКОГ ОДБОРА

ЗА ИЗВРШЕЊЕ ВАРОШКОГ ВОДОВОДА:

деловођ

Н. И. Стаменковић

председник

М. Јосимовић

Ч Л А Н О В И:

Коста Д. Главинић, А. Алексић, Др. Марко Т. Пеко,
Свет. Зорић, Др. Ј. Пачу

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

(ПРОДУЖЕЊЕ)

V.

Пошто смо на овај начин претресли питање о томе, каква је калдрма за Београд потребна и целисходна, сада је на реду да видимо, шта би новаца стало калдрмисање свију улица београдских.

Ми се при томе за сада нећемо дакле освртати на садашње финансијске изворе општинске и на бюджетску могућност; но ћемо најпре одредити, које су суме у опште потребне, да се предузеће у целом обиму може остварити.

Према под приложеном списку, израђеном у инжењерској канцеларији општинској, Београд има без Енглезовца површину улица од 931.461 m² од којих 334.160 m² заузимају пешачке стазе (тротсари). Самога коловоза има дакле 597.300 или у округлом броју 600.000 кв. метара.

Ако при томе узмемо 60 километара као дужину свију улица, онда имамо 10 метара као просечну ширину коловоза.

Држимо да нећемо погрешити, ако узмемо да само $\frac{1}{5}$, укупне површине заузимају улице угледније и најживљег саобраћаја, $\frac{1}{5}$ те површине улице са средњим саобраћајем, а остале $\frac{3}{5}$ да заузимају улице малог и незнатног саобраћаја.

Према томе имади би $\frac{1}{5}$ да патосемо мешовитом калдрмом (од тесаног и дотераног ломљеног камена), $\frac{1}{5}$ калдрмом од дотераног и $\frac{3}{5}$ од обичног ломљеног камена.

Трошак за грађење калдрме можемо узети да ће бити следећи:

а.) За мешовиту калдрму 120.000 m² à 9.45 дин.*) = 1,134.000 д.
б.) За калдрму од дотераног ломљеног камена 120.000 m² à 4.95 „ **) = 594.000 „
За калдрму од чисто ломљеног камена 360.000 m² à 3.15 „ ***) = 1,134.000 д.

Свега чисто за грађење потребно дакле 2,862.000 д.

Пошто ова сума мора да се изда на грађење, очевидно је, ако се мисли да се изврши сва калдрма од једном или у кратком року, да би се та сума морала зајмом набавити. Кад се зајам гради, онда са обзиром на трошкове око финансирања, мора сума потребна за само грађење да се увећа за известан проценат. Ако тај проценат не рачунамо већи од $7\frac{1}{2}$ (а он често и нарочито у оријенту баснословно расте, тако да иде до 40%), онда нам потребује зајам од 3.076.650 дин.

Ми рачунамо век калдрме, о којој говоримо, у 30 година. У том року имао би дакле и зајам да се исплати, па ако узмемо 5% као дозвољени интерес онда добијамо као анuitет за интерес и отплату позајмљене суме:

$$R = 3,076.650 \left\{ \frac{0.05 \cdot 1.05^30}{1.05 - 1} \right\} = 3,076.650 \cdot 0,0650876 = 100.251.76$$

динара, која би сума имала да се стави у буџет.

Сем тога, и за редовно одржавање и претресање калдрме, мора годишње да се има на расположењу одговарајућа цифра, а колика ће приближно бити може да се оцени на следећи начин.

Ако узмемо век калдрме 30 година, она се за то време мора бар сваке десете године претресати (оправљати), при чему се има на 10% новог материјала угрошити; а сем тога ситније оправке морају непрекидно да се врше, те да се калдрма одржи у добром и употребљивом стању. Према приликама приближно сличним нашим, можемо узети, да ће сав тај трошак изнети просечно на год. по 0.20 дин. за мешовиту калдрму, 0.18 за калдрму од дотераног и 0.17 за калдрму од обичног ломљеног камена, на сваки квадратни метар калдрме. Тако дакле за одржавање калдрме биће потребно:

а.) За мешовиту калдрму 120.000 по 0,20 = 24.000 дин.
б.) За калдрму од дотераног ломљеног камена 120.000 по 0,18 = 21.600 „
в.) За калдрму од обичног ломљеног камена 360.000 по 0,17 = 62.200 „
Свега дин 106.800 „

*) По целој ширини коловоза

1.) Калдрма од тесаног камена 5.00 m à 13.50 д. = 67.50 д.
2.) „ „ дотераног ломљеног камена 4.50 à 4.50 дин. = 20.25 д.
3.) Олуци поред пешачких стаза.
од тесаног камена 2.0,25 = 0.50 à 13.50 дин. = 9.75 д.

Свега 10.00 m à 9.45 дин. = 94.50 дин.

Дакле 1 метар квадратни стаје према томе 9.45 дин.

**) 1.) Калдрма од дотераног ломљеног камена 9.50 m à 4.50 д. = 42,75 д.
2.) Олуци поред пешачких стаза од тесаног камена 0.50 à 13.50 д. = 6.75 д.
Свега 10.00 m à 4.95 д. = 49.50 д.
Дакле просечно 1 метар квадратни стаје 4.95 д.

**) Досадања калдрма стаје просечно 3 дин. Она може извесно да се изради по језичицу цену, но када узмемо да треба најљивије да се ради и нарочито боље да се набија, нећемо моћи ставити мању цену, напротив требало би нешто мало додати и држимо да би доста било за то $7\frac{1}{2}$ пара. Према томе имади би:

1.) Калдрма од обичног ломљеног камена 9.50 m à 3.075 дин. = 29.21 д.
2.) Олуци од дотераног ломљеног камена 0.50 m à 4.500 дин. = 2.25 д.
Свега 10.00 m à 3.15 дин. = 31.46 д.
Дакле просечно 1 метар квадратни стаје 3.15 д.

Када јоште узмемо, да је са хигијенског гледишта апсолутно потребно, да се улице чисте и поливају; те да се и у том погледу не остављају више у овако жалосном стању, као што је до сада било: онда и за то морамо узети у обзир потребну суму у најмање:

- а.) За чишћење улица 600.000 m² à 0,05 дин. = 30.000 дин.
 б.) За поливање улица 600.000 m² à 0,02*) „ = 12.000 „
 Свега динара 42.000 „

Када све три наведене суме саберемо, добијамо

- а.) Грађење калдрме 200.251,76
 б.) Обдржавање калдрме 106.800,00
 в.) Чишћење и поливање калдрме 42.000,00

Свега динара 349,051,76

Ако међу тим узмемо у обзир сада постојећу калдрму, које има преко 350.000 m², дакле на 50.000 m² камена у њој, па ако претпоставимо да се $\frac{1}{5}$ отуда може употребити опет за калдрму од ломљеног камена, а остале $\frac{4}{5}$ за друге цели; онда то представља вредност од прилике од

- 10.000 m² по 4 дин = 40.000 динара
 40.000 m² по 2 „ = 80.000 „

Свега 120.000 динара

А то одговара годишњем смањивању издатака за 7.819,27 динара; јер би се сума зајма могла за 120.000 динара смањити.

У ствари дакле било би потребно

349,051,76 — 7,819,27 = 341,232,49

или у округлој цифри 340.000 динара само на калдрму,

*

Како је ова сума велика, а општини београдској предстоје јоште и многи други послови; то не би лако било могућно калдрмисању улица варошких приступити на показани начин.

С тога сматрамо, да је веома нужно размислити, да ли се не би циљ могла постићи и са мање трошка, а мишљења смо да је то могућно, на начин који ћемо сада навести.

Нити је рационално, нити потребно, да се од једном приетуши калдрмисању свију улица.

Данас у Београду има већ $\frac{1}{12}$ целе површине улица под калдрмом, а то није мало, када узмемо у обзир, да и по много већим варошима често не стоји боље. Тако у Бечу 1884. одиле било је само на $\frac{2}{3}$ свију улица калдрмисано.

Ми дакле не би морали одмах велику површину нове калдрме извршити, па да ипак за дуго време и у довољној мери подмиримо сву потребу варошку, са обзиром на трговачки саобраћај. Код нас би међу тим економија у издацима ово врсте, ако већ нису апсолутно неизбежни, била тим више на месту, што је Београд веома распрострањен и сасвим незнатно насељен.

Тако код нас на сваку главу, постојећег становништва, долази 3 пут већа површина самога коловоза, но што је то у Бечу. Исто тако у Београду сваки становник много више плаћа годишње, и то сада већ за овако лошу калдрму, но што то становник бечки чини, за своје куд и камо боље калдрмисане улице.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОЛУГОДИШЊИ ИСПИТИ

Према члану 44. закона о основним школама и распису Г. Министра просвете од 28. Децембра пр. год. ПБр. 21.334. држаће се, и ове године, полугодишњи испити у београдским основним школама,

Испити ће бити у школама:

I. Код Саборне цркве

26. Јануара

Пре подне	После подне
у IV раз. мушке школе	у IV раз. женске школе
у I раз. женске школе	у I раз. мушке школе

27. Јануара

у III раз. мушке школе	у III раз. женске школе
у II раз. женске школе	у II раз. мушке школе

*) Оволико са обзиром на нов водовод, који се има извршити. Иначе више.

II. На Сави и у вежбаоници В. женске школе

26. Јануара

Пре подне	После подне
у IV раз. мушке школе	у III раз. мушке школе
у I раз. мушке школе	

27. Јануара

у III и IV раз. вежбаонице	у I раз. вежбаонице
у II раз. мушке школе	

29. Јануара

у III и IV р. ж. шк. на Сави	у I и II раз. ж. шк. на Сави
у II раз. вежбаонице	

III. На Теразијама

24. Јануара

Пре подне	После подне
у I р. I од. мушке школе	у I р. II од. мушке школе

25. Јануара

у II раз. I од. мушке школе	у II р. II од. мушке школе
у I раз. женске школе	

26. Јануара

у III раз. мушке школе	у II раз. женске школе
------------------------	------------------------

27. Јануара

у IV р. I од. мушке школе	у III раз. женске школе
---------------------------	-------------------------

29. Јануара

у IV р. II од. муш. школе	у IV раз. женске школе
---------------------------	------------------------

IV. У Палилули

25. Јануара

Пре подне	После подне
у I р. I од. мушке школе	у I раз. женске школе
у I р. II од. мушке школе	у II раз. мушке школе

26. Јануара

у III раз. мушке школе	у IV раз. мушке школе
у II раз. женске школе	у III раз. женске школе

27. Јануара

у IV раз. женске школе

V. На Врачару

23. Јануара

Пре подне	После подне
у IV р. I од. м. шк. на З. Врач.	у I р. I од. м. шк. на З. Врач.

24. Јануара

у I р. II од. м. шк. на И. Врач.	у I раз. ж. шк. на З. Врач.
----------------------------------	-----------------------------

25. Јануара

у II р. ж. шк. на З. Врач.	у II р. II од. м. шк. на И. Врач.
----------------------------	-----------------------------------

26. Јануара

у I р. ж. шк. на И. Врач.	у II р. I од. м. шк. на З. Врач.
---------------------------	----------------------------------

27. Јануара

у II р. ж. шк. на И. Врач.	у III р. I од. м. шк. на З. Врач.
----------------------------	-----------------------------------

29. Јануара

у III р. II од. м. шк. на И. Врач.	у III р. ж. шк. на З. Врач.
------------------------------------	-----------------------------

31. Јануара

у IV р. м. шк. на И. Врач.	у IV р. ж. шк. на И. Врач.
у III и IV разреду женске школе на Ист. Врачару (цео дат).	

VI. На Дорћолу и Јалији

23. Јануара

Пре подне	После подне
у I р. муш. школе на Дорћолу	у I р. жен. школ. на Дорћолу
у I и II р. жен. школ. на Јалији	у I р. муш. школ. на Јалији

24. Јануара

у II р. муш. шк. на Дорћолу	у приправном разр. на Јалији
у II р. жен. шк. на Дорћолу	у III и IV р. жен. шк. Јалији

25. Јануара

у III р. муш. школе на Дорћолу	—
у III р. жен. школе на Дорћолу	—

26. Јануара

у IV р. муш. шк. на Дорћолу	у II р. муш. шк. на Јалији.
у IV р. жен. шк. на Дорћолу	

Испити ће почињати пре подне у 8 а после подне у 2 часа.

Испити су јавни.

Из седнице Главног Школског Одбора од 18. Јануара 1890. године ОШБр. 5.

ПОРОТНИЦИ

за вар. Београд у 1890. год.

- Г.Г. Атанасије Ђ. Кумануди трговац
 „ Богоје Јовановић кафеџија
 „ Вучко Ц. Илић трговац
 „ Владислав Ђорђевић бакалин
 „ Јеврем Марјановић земљоделац
 „ Јосиф Здравковић кафеџија
 „ Коста Павловић пензионар
 „ Мита Ђорђевић фишекџија
 „ Мијаило Јовичић трговац
 „ Марко Денић абација
 „ Мијаило Цветковић трговац
 „ Настас Крстић трговац
 „ Никола Штерић терзија
 „ Петар Ђурић магација
 „ Риста Дамњановић терзија
 „ Риста Лекић кафеџија
 „ Стаменко Стојановић кафеџија
 „ Стеван Павловић лончар. трговац
 „ Сава А. Савић магација
 „ Соломон Азријел трговац
 „ Светозар Стаменковић трговац
 „ Стеван Јосиповић трг. камењ.
 „ Таса Спасић трговац
 „ Филип Рељић пензионар

ПОРЕСКИ ОДБОР

за вар. Београд у 1890. год.

- Г.Г. Андра Одавић трговац
 „ Алекса Јањић кафеџија
 „ Димитрије Ђирковић трговац
 „ Јован Тадић трговац
 „ Јован Јелкић винар
 „ Јован Ж. Ђурић бакалин
 „ Јаков Алкалај трговац
 „ Др. Јован Ђурић апотекар
 „ Коста Б. Михаиловић механџија
 „ Лазар Радоњић јорганџија
 „ Милош Бошковић лебар
 „ Мијаило М. Ђорђевић бакалин
 „ Милош Трпковић кафеџија
 „ Никола Д. Кики трговац
 „ Петар Маринковић абација
 „ Радаван Миленковић столар
 „ Светозар Карапеша трговац
 „ Тоша Мигићевић кафеџија

ВИРАЧКИ ОДБОРИ

На збору 17. ов. м. псабрани су за чланове и заменике квартовних бирачких зборских одбора у овој години :

Кварт варошки

1. Манојло Клидис трговац.
2. Коста Аврамовић сарач
3. Стева Максимовић трговац.
4. Сретен Новаковић трговац.
5. Димитрије Ђорђевић трговац.
6. Соломон Азријел трговац.
7. Милош Милошевић ликерџија
8. Сима Видаковић јорганџија.

Заменици

1. Младен Љубинковић трговац.
2. Аврам Нахман индустријалац.

Кварт дорђолски

1. Никола Кики трговац.
2. Милан Миладиновић ковач.
3. Петар Матић бакалин.
4. Сава Ристић шпекулант.
5. Спирос Јаковљевић кафеџија.
6. Лаза Радоњић јорганџија.
7. Прока Раденковић бакалин.
8. Пера Манојловић кафеџија.

Заменици

1. Јаков Дамјановић предузимач.
2. Танасије Савић кројач у граду.

Кварт терзијски

1. Пера Маринковић абација.
2. Милош Обркнежевић ковач.
3. Милан Белчевић опанчар.
4. Стеван Мијатовић терзија.
5. Гавро Бркић трговац.
6. Живко Ђ. Србић кожар.
7. Живко Тодоровић трговац.
8. Радоица Шолајић сарач.

Заменици

1. Илија Јаковљевић бакалин.
2. Радоица Радонић кафеџија.

Кварт савамалски

1. Владимир Чортановић трговац.
2. Мико Банковић шпедитер.
3. Таса Данчевић трговац.
4. Јоца Шандоровић трговац.
5. Живко Т. Јовановић трговац.
6. Крсто Јовановић ледер.
7. Јевта Најдановић месар.
8. Милан Ж. Маринковић бакалин.

Заменици

1. Лука Ђеловић трговац.
2. Антоније Ђорђевић бакалин.

Кварт палилулски

1. Тома Лазаревић кафеџија.
2. Живан Бугарчић кафеџија.
3. Јеврем Марјановић земљод.
4. Ђока В. Вељковић земљод.
5. Тома Николић кафеџија
6. Настас Крстић трговац.
7. Ђока Јовановић шпекулант.
8. Орден Анастасијевић зидар.

Заменици

1. Спира Петровић кафеџија.
2. Ристо Крстић калдрџија.

Кварт врачарски

1. Ђура Милијашевић професор.
2. Стеван Миљковић бакалин.
3. Трајко Стојковић кафеџија.
4. Никола П. Михаиловић бакал.
5. Ђорђе Петровић бакалин.
6. Ђорђе Стојановић шпекулант.
7. Ђорђе Грбић кафеџија.
8. Милан Поповић месар.

Заменици

1. Настас Димовић лебар.
2. Алекса Миловановић кафеџија.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Порески одбор. Објаву порескога одбора који је 18. ов. мес. отпочео свој рад, доносимо на другоме месту данашњег листа, а овде обраћамо пажњу грађанства на то да је потребно ускорити поднашање пријавних листа.

Одбор ради у општинској дворани а листе пријавне подносе се квартовима.

Пријаву су дужни учипити и они којима је од пр. год. остало не промењено стање.

Ограничење. Претисом својим од 8. ов. мес. Г. Министар унутрашњих дела препоручио је општини да до 1. фебруара поднесе предлог којом би линијом ваљало поставити границе варошкоме рејону. Услед овога општински је одбор одступио од раније донете одлуке на другоме основу, па је образовао нарочиту комисију са задатком да одмах предузме студију и у најкраћем року поднесе одбору своје мишљење.

Испит. Распоред полугодишњих испита основних школа доносимо такође данас, чијећи пажљивим родитеље и све оне који желе испитима присуствовати.

Последњи позив. Окружна команда послала је општинском суду спискове свију обвезника II. позива који су јесенас изостајали од вежбања и који се за то сада накнадно последњи пут позивају да се својим командама пријаве.

Спискове те предаћемо јавности почињући у данашњем броју. У њима именовани обвезници до сада су толико пута и лично позивани и за то ће се подврћи одговорности и законској казни сви они који се и после овог позива и наредбе војне власти не буду пријавили.

Избор. На збору грађана који је држан 17. ов. мес. свршен је избор 60 лица (по 10 на сваки одељак) из којих ће се састављати квартални бирачки одбори за поједине општинске зборове.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Трамвај у Загребу. Земаљска хрватска влада издала је и дефинитивно одобрење да општина може, по ранијем закључку свога преставништва, предузети грађење трамваја у Загребу. Ово предузеће прима од општине подузетник Гатије, који је био обвезан да у најкраћем року поднесе план а сада већ позван да определи и дан кад ће приступити грађењу.

Загреб није још ни издалека толико насељен, нити су иначе месне прилике такве, да би се трамвај могао сматрати за праву варошку потребу. Али кочоперна браћа Хрвати имају потпуно право што се журе да у своме главном граду што пре виде једну више од оних установа по којима страци цене уређеност сваке вароши.

Солунски булевари. Једном царском прадом, која је скоро објављена, наређује се грађење великог булевара између Беаз-Куде и Ђелемерие-Капуси (Солун). За ове радове, који ће стати на 4000 турских лира, Султан је наредно да се изда 1800 тур-

ских лира, из прихода царских домена. Остало ће исплатити солунска општина и имаоци оних имања, у чијој ће се непосредној близини булевар налазити.

Корак по корак и Солун ће ето брзо постати уређена европска варош.

Електрично осветљење руског бродовља.
У једном трговачком листу читамо да је руска влада намерна да утроши до 650.000 динара за електрично осветљење ратног бродовља, које саставља ескадре Црнога и Балтичког мора.

Један више доказ да електрично осветљење крчи пута своје успеху, у пркос вестима из Америке да у Њу-Јорку електрично осветљење опет замењују „дуфт-гасом“, са његове безбедности.

СЛУЖБЕНИ СТЕЧАЈ

У општини београдској установљена су места за шест нарочитих званичника који ће у одељцима варошким, под старешинством кметовских помоћника а као органи општинскога Суда, вршити целокупни надзор и отправљати све оне спољне послове који по данашњем закону о општинама спадају у надлежност општинских власти и за које ће се нарочита правила прописати.

Ко год би био вољан да се ове службе прими, треба да до 5. Фебруара, поднесе општинском Суду молбу са документима о својем до садањем занимању, годинама старости и владању.

Првенство имају они који су и родом из Београда.

Од стране Суда општине вар. Београда 20. Јан. 1890. г. А-Вр. 90.

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

(НАСТАВАК)

г., У зградама, из тачке а.) члана 33, у којима има просторија за дуже задржавање људи, унутрашњи зидови подлоге и стубови, који служе за носаче тавана, морају бити од несагоривог материјала. То исто мора бити и у магацинима запаљивих материја, као и код зграда у тачки б., чл. 33, ако укупна висина зграде износи преке 15m.

д., У зградама у којима се ради ватром, као што су: ковачнице, пекарнице, и т. д. тавани морају бити омалтерисани. Патос мора бити или од камених плоча или од цигаља или од бетона.

ж., Патос приземног спрата у грађевинама које служе за обитавање људи, мора бити узвишен над тротоаром или авлијом најмање 0.30.

з., У оним деловима вароши који су изложени поплави, висина приземног спрата одређиваће се по указаној потреби, обзиром на место околности.

Тавани (простор испод крова).

Чл. 55. Становање на таванима забрањено је. По томе за ову цел не могу се ни нови тавани правити нити стари преправљати. Но по одобрењу грађевинског савета може се од овога одступити у случају где зграде засебно стоје т. ј. ако су од суседних зграда удаљене са свију страна најмање 5m као што су: летњиковци. Но и код просторија у овим зградама има се пазити на ово:

а., да преградни зидови тавански просторија буду зидани

б., да таван соба и других простора буде снабдевен штукатуром и добро омалтерисан

в., да потребни стубови буду од несагоривог материјала. Одстојање између стубова не сме бити мање од 1.25m

г., да висина таванских соба буде најмање од 2.75m

д., да површина хоризонталног плафона таванских соба износи бар једну трећину површине од патоса

ж., да се ради сигурности од пожара начини пролаз од главних басмака до таванских просторија, а тако исто и до оних просторија које служе за комуникацију између појединих таванских станова и просторија Басамаци морају бити тако постављени и од таквог материјала да су сигурни од ватре.

з., да свако огњиште и димњац на чврстом темељу стоје

и., да преградни зидови стоје на доњим зидовима или гвозденим гредама

ј., да прављење таванских соба не буде никад на штету крова. Особито не смеју венчанице и подзиднице никад додиривати греде а још мање с њима се спајати; за то дрвена грађа од које је кров састављен мора бити постављена на подзидници уздигнутој бар 20m над површином таванскога патоса.

(наставиће се)

ПОЗИВ ОКР. КОМАНДЕ

Сви ниже именовани обвезници II. позива VII. пуковског округа, који се ни до данас на вежбу јавили нису, преко свију позива, имају се сада накнадно јавити овој команди ради издржања вежбања

I. Баталјон

I. Чета

Кварт дорћолски: поднаредник Антоније Антонијевић тишлер;

Кв. врачарски поднаред. Михаило Обрадовић служитељ.

Наредник Димитрије Јевтић, редов, Стеван Тривуновић служитељ у двору.

Кв. теразијски: каплар Живко М. Јовановић практикант.

Кв. врачарски: редов, Груица Драгичевић практикант управе фондова; Јован Борђевић, обућар; Јован Ристић, надничар; Лазар Петровић, виноградија; Сретен Митровић, лебар; Урош Благојевић, служитељ; Неша Станковић, надничар; Борђе Јовановић, мугавија; Цветко Голић, надничар; Бока Мишић, талигаш; Данило Евгенијевић, дућавија; Станко Јовановић, талигаш; Никола Ристић, момак зидарски; Никола Кретић, сакадија; Тома Николић, практикант; Борђе М. Исаковић, дуванџија, Драгутин Милутиновић, стражар; Андреја Белчевић, ткач; Франц Флпкел, калфа; Веља Варадишац, калфа код Вајферта;

Кварт варошки, редови: Бока Антонић, калфа качарски; Јанаћ Јовић, кал. бакарски; Живко Јовановић, воскар;

Кв. савски: Новица Костић, служитељ у савској пошти;

Кварт вар. Риста Ђурић, калфа кројач;

Кварт савски: Јевта Ковачевић, терзија;

Кварт варошки: Риста Панић, калфа воскарски; Арса Трајковић, надничар;

Кварт теразијски: Милутин Стефановић, служитељ; Андрија Ј. Димитријевић, дигурниста; Радован Н. Аћимовић, бакарски;

Кварт варошки: Бока Поповић, келнер;

Кварт дорћолски: Сава Јовановић, рибар; Иван Јовић, надничар; Васа Томић, носач; Маркус Соломон Сузић, калфа трговачки; Коста Милосављевић, келнер; Милош Маринковић, терзија; Давид Ј. Леви; Моша Б. Леви, надничар; Нисим Б. Арон-трговац;

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Нашој милој и предброј мајки

АСПАСИЈИ

Удови Тоше М. Лeko даваћемо четрдесето-дневни парастос у саборној цркви у суботу 27. о. м. у 9 часова пре подне.

Молимо ероднике, пријатеље и познанике, да изводе присуствовати овом тужном помену.

Београд
20 Јануара 1890 г.

Ожалошћена Породица.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска.

Штампарија Народне Радикалне Странке.

Уредник Спасо Хаџи Ристић.